

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

**Anul școlar 2021 – 2022**

**Limba și literatura română**

**Testul 5**

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore

**SUBIECTUL I****(70 de puncte)****Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.****Textul 1**

A fost odată un împărat. El ajunsese la cărunțe, și nu se învrednicise a avea și el măcar un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul împărat, să aibă și el, ca toți oamenii, măcar o stârpitură de fecior, dară în deșert.

Când, tocmai, la vreme de bătrânețe, iată că se îndură norocul și cu dânsul și dobândi un drag de copilăș, de să-l vezi și să nu-l mai uiți. Împăratul îi puse numele Aleodor. Când fu a-l boteza, împăratul adună Răsărit și Apus, Miazăzi și Miazănoapte, ca să se vesească de veselie lui. Trei zile și trei nopți ținură petrecerile și se chefură și se bucură, de o ținură minte cât trăiră. Băiatul de ce creștea, d-aia se făcea mai isteț și mai iscusit. Nu mai trecu mult și iată că împăratul ajunsese la marginea groapei. Când fu la ceasul morții, el luă copilul pe genunchi și-i zise:

– Dragul tatei, iată că Dumnezeu mă cheamă. Sunt în clipa de a-mi da obștescul sfârșit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Și chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cârmuirii împărăției n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, știu că ai s-o duci bine. Un lucru numai am să-ți spui: Vezi tu muntele acela de colo, să nu te ducă păcatele să vânezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moșia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop: și cine calcă pe moșia lui, nu scapă nepedepsit.

Acestea zicând, căscă gura de trei ori și-și dete sufletul. Se duse și el ca toată suflarea de pe pământ, de pare că n-a fost de când lumea și pământul. Îl jeliră ai săi, îl jeliră boierii, îl jeliră și poporul; în cele de pe urmă trebuiră să-l îngroape. (...)

Într-o zi, nu știu cum făcu, dus fiind pe gânduri, Aleodor și alunecă de călcă pe pământul pocitului de om. N-apucă să facă zece, douăzeci de pași, și iată că se pomeni cu dânsul dinaintea lui. (...)

Pocitania pământului îi zise:

– Toți nelegiuții ce-mi calcă hotarul cad în robia mea. (...) Nici una, nici alta. Ci, ca să scapi de pedeapsă alt chip nu e, decât să te duci să-mi aduci pe fata lui Verdeș împărat. (...)

Aleodor plecă. Și cum mergea el gândindu-se și răzgândindu-se cum să-și împlinească sarcina mai bine, căci își dăduse cuvântul, se pomeni pe marginea unui eleșteu și o știucă se zbătea de moarte pe uscat. Cum o văzu, el se duse să o ia să-și aline foamea cu dânsa.

Știuca îi zise:

– Nu mă omorî, Aleodor; ci mai bine dă-mi drumul în apă, că mult bine ți-oi prinde când cu gândul n-ai gândi.

Aleodor o ascultă și o dete în apă. Atunci știuca îi mai zise:

– Ține acest solzișor, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Flăcăul plecă mai înainte și se tot mira de o astfel de întâmplare. Când, iacă se întâlnește cu un corb ce avea o aripă ruptă. Și voind să vâneze corbul, el îi zise:

– Făt-Frumos, Făt-Frumos, decât să-ți încarci sufletul cu mine, mai bine ai face să-mi legi aripa, ca mult bine ți-oi prinde.

Aleodor îl ascultă, căci era băiat viteaz și de treabă, și îi legă aripa. Când era să plece, corbul îi zise:

– Ține penița asta, voinicule, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Luă penița Aleodor, și-și căută de drum. Dară nu făcu ca la o sută de pași și iată că dete peste un tăune<sup>1</sup>. Când se gătea a-l strivi cu piciorul, tăunele zise:

– Cruță-mi viața, Aleodor împărat, și eu te voi mântui pe tine de la moarte. Ține acest pufuleț din aripioara mea, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Auzind Aleodor unele ca acestea, și că îi zise și pre nume, odată ridică piciorul și lăsă pe tăune să se ducă în voia lui.

Și mergând înainte, cale de nu știu câte zile, dete de palaturile lui Verdeș împărat. Cum ajunsese aci, se puse la poartă și așteptă ca doar de va veni cineva să-l întrebe ce caută.

Petre Ispirescu, *Aleodor Împărat*

*tăune* — insectă de culoare brună, cu pete gălbui.

**Textul 2**

În romanul andaluz *Hayy ibn Yaqdhan*, Ibn Tufail ne vorbește de un copil cu un nume simplu și esențial (Viu, fiu al lui Treaz), părăsit pe o insulă, în sânul naturii, înconjurat de animale. Petrece aici primii treizeci de ani din viață fără să vadă oameni și fără să le ducă lipsa. Învăță graiul și obiceiurile animalelor, ceea ce îl face să le iubească și să le respecte, cum orice lucru viu merită iubit și protejat; învață să citească în stele și deduce existența unui plan mai mare decât aparențele. Deslușește toate lucrurile bune și adevărate despre viață. Până să se reîntâlnească, în sfârșit, cu omenirea, e deja înțelept și bun, fără vreun maestru și fără să fi deschis vreo carte.(...)

Având în vedere că cei mai mulți dintre noi nu ne trezim și nu creștem într-un paradis, avem vreo șansă să învățăm să fim buni? Există bunătate inerentă în noi, pe care putem conta, pe care ne-o putem crește și apăra cum își creștea Micul Prinț roza, astfel încât să își deschidă floarea mai târziu?

Și, de fapt, ce înseamnă bunătate? Revenind la Ibn Tufail, bunătatea și înțelepciunea nu sunt doar dependente una de alta, ci sunt sinonime, împart o definiție: amândouă sunt priviri către ceea ce se află dincolo de granițele propriilor nevoi, pofte și instincte. Înțeleptul e interesat de stele, chiar dacă nu le va putea niciodată atinge; omul bun e interesat de seamănul său, chiar dacă nu are nici un beneficiu din acest interes. Bunătatea implică altruism, o noțiune în privința căreia putem fi, cu o oarecare dreptate, sceptici. Poate fi omul cu adevărat altruist dezinteresat? E ușor să spui că nu, că de fiecare dată când facem un gest altruist suntem condiționați de pedeapsă sau de recompensă; chiar și atunci când acestea nu sunt legiferate sau materiale, ne recompensează propriul creier cu o infuzie de endorfine. (...)

Cercetarea științifică serioasă a altruismului a prins aripi de la al doilea război mondial încoace. (...) Conform legii lui Hamilton, altruismul se manifestă ușor față de membri apropiați sau înrudiți ai grupului social din care facem parte. Cu toate astea, există în lume oameni – rari, e drept – care par să fie predispuși spre altruism chiar dacă nu se înrudesce în nici un fel cu cei pe care îi ajută și nu au absolut nici un beneficiu secundar din asta. Soții sociologi Samuel și Pearl Oliner, în cartea lor *The altruistic personality: Rescuers of Jews in Nazi Europe*<sup>1</sup>, identifică o trăsătură aparte a personalității acestor oameni și o numesc *extensivitate*. În secolul nostru obsedat de psihopatie și de trăsături negative ale personalității, uităm că există și trăsături pozitive, care ne predispun spre bunătate. Închei prin a-l menționa pe campionul absolut al ipotezei altruismului psihologic, Daniel Bateson, care, bazându-se pe decenii de experimente psihologice și pe vaste cercetări neurobiologice, e convins că omul poate fi autentic altruist, fără pretexte și explicații. Omul poate fi fundamental bun, iar Bateson identifică și populațiile neuronale responsabile cu bunătatea. Mai precis cu empatia, pentru că Bateson spune că baza altruismului omenesc este capacitatea lui de a resimți complex (cognitiv, imaginativ, afectiv) trăirea seamănelui său (ipoteza empatie-altruism).

Anumite părți ale empatiei sunt innăscute, bazale, moștenite, și nu le putem modifica cum vrem noi. Toți ne simțim rău când vedem un om rănit, căzut pe stradă. Mulți dintre noi vom întoarce privirea, ca să ne protejăm de propria empatie afectivă. Nu ne putem însă ascunde de propriile emoții, și orice specialist al sănătății mintale vă va spune că nimic bun nu a ieșit vreodată din sentimente reprimite. Ne putem folosi imaginația pentru a pune în scenă viața altuia, jucând noi înșine diverse roluri. Să fii bun, printre oameni, dincolo de *mindfulness*-ul înțelept al lui Viu-fiul-lui-Treaz, e asemănător cu a scrie o poveste. E un act de creație. Nu e ușor, dar se învață, ca orice înțelepciune. E o lecție care ne va lua toată viața ca să o stăpânim.

<https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/stiinta-altruismului-autentic> - text adaptat

<sup>1</sup>*The altruistic personality: Rescuers of Jews in Nazi Europe – Personalitate altruistă: Eliberarea evreilor în Europa nazistă.*

1. Transcrie, din textul 1, două cuvinte care fac parte din câmpul lexical al animalelor.

**2 puncte**

---



---



---

2. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Tânărul Aleodor este numit Făt-Frumos de către:

- a) corb.
- b) tatăl său.
- c) tăune.
- d) Verdeș împărat.

**Răspunsul corect**

**2 puncte**

3. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Inițiatorul teoriei potrivit căreia *omul este altruist prin existență* este:

- a) Daniel Bateson.
- b) Hamilton.
- c) Ibn Tufail.
- d) Pearl Oliner.

**Răspunsul corect**

**2 puncte**

4. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

În fragmentul extras din basmul *Aleodor Împărat* de Petre Ispirescu se evidențiază:

- a) curajul tânărului fiu de împărat.
- b) milostenia personajului Aleodor.
- c) prietenia împăraților din Răsărit, Miazăzi și Miazănoapte.
- d) relația între părinți și copii.

**Răspunsul corect**

**2 puncte**

5. Notează X în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din cele două texte:

**6 puncte**

| Enunțul                                                           | Corect | Incorect |
|-------------------------------------------------------------------|--------|----------|
| Aleodor așteaptă la poarta lui Verdeș împărat pentru a fi primit. |        |          |
| Aleodor întâlnește tăunele pe marginea unui eleșteu.              |        |          |
| Aleodor și-a dorit să ajungă pe teritoriul omului pocit.          |        |          |
| Altruismul se manifestă doar cu cei apropiați.                    |        |          |
| Bunătatea înseamnă înțelepciune.                                  |        |          |
| Empatia este o valoare umană înnăscută.                           |        |          |

6. Transformă dialogul de mai jos în vorbire indirectă:

**6 puncte**

„Aleodor plecă. Și cum mergea el gândindu-se și răzgândindu-se cum să-și îplinească sarcina mai bine, căci își dăduse cuvântul, se pomeni pe marginea unui eleșteu și o știucă se zbătea de moarte pe uscat. Cum o văzu, el se duse să o ia să-și aline foamea cu dânsa.

Știuca îi zise:

– Nu mă omori, Aleodor; ci mai bine dă-mi drumul în apă, că mult bine ți-oi prinde când cu gândul n-ai gândi.

Aleodor o ascultă și o dete în apă. Atunci știuca îi mai zise:

–Ține acest solzișor, și când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.”

---

---

---

---

---

---

---

---

7. Prezintă, în 30 – 70 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut.

**6 puncte**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**8. Crezi că e bine să-i ajuți pe cei din jurul tău? Motivează-ți răspunsul, în 50-90 de cuvinte, valorificând textul 1.** **6 puncte**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**9. Asociază fragmentul citat din „Aleodor Împărat” de Petre Ispirescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50-100 de cuvinte, o valoare culturală/umană comună, prin referire la câte o secvență semnificativă din fiecare text.** **6 puncte**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există diftong în toate cuvintele din seria:

- a) „iarbă”, „știucă”, „mergea”.
- b) „iepure”, „boierii”, „iată”.
- c) „flăcău”, „oamenii”, „fecior”.
- d) „oasele”, „cârmuirea”, „cheamă”.

Răspunsul corect

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Seria care conține doar cuvinte derivate este:

- a) ”copilașul”, ”solzișor”, ”împăratul”.
- b) ”împărăție”, ”bunătate”, ”ținură”
- b) ”împărăție”, ”aripioară”, ”pufuleț”.
- c) ”nepedepsit”, ”douăzeci”, ”solzișor”

Răspunsul corect

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există un cuvânt format prin conversiune în contextul:

- a) „Cercetarea științifică serioasă a altruismului a prins aripi...”
- b) „...bunătatea și înțelepciunea.... împart o definiție...”
- c) „Deslușește toate lucrurile bune...”
- d) „Învăță graiul și obiceiurile animalelor...”

Răspunsul corect

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunt despărțite corect ambele cuvinte din seria:

- a) men-ți-o-na, cam-pio-nul.
- b) men-țio-na, cam-pio-nul.
- c) men-ți-o-na, cam-pi-o-nul.
- d) men-țio-na, cam-pi-o-nul.

Răspunsul corect

2 puncte

5. Rescrie fragmentul dat, trecând verbele de la timpul viitor la timpul perfectul-compus: „Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Și chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cârmuirii împărăției n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, știu că ai s-o duci bine.”

6 puncte

---



---



---

6. Alcătuieste o propoziție interogativă în care pronumele cu funcția sintactică de subiect din fragmentul: „Toți ne simțim rău când vedem un om rănit...” să fie atribut.

**6 puncte**

---



---



---

7. Construiește un enunț despre oamenii buni în care să ai o propoziție principală și una subordonată atributivă.

**6 puncte**

---



---



---

8. Rescrie enunțul de mai jos, preluat dintr-o postare online care pune oamenii la întrebări referitoare la empatie, corectând greșelile de orice fel.

Ști că oameni a căror valori umane sunt empatia și altruism-ul poate schimba lumea.

**6 puncte**

---



---



---

## **SUBIECTUL AL II-LEA**

**20 de puncte**

Te numești Claudiu/Claudia și ai trăit o experiență în care ai făcut un bine unui/unei prieten/prietene. Redactează o scrisoare, de minim 150 de cuvinte, adresată unui prieten care locuiește în străinătate în care să-i povestești experiența trăită și care să cuprindă o secvență narativă și una descriptivă. Data redactării scrisorii este 25 iulie 2021, iar localitatea, Brașov.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

**Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.**

A large rectangular area with rounded corners, outlined in blue, containing 25 horizontal black lines for writing.

A large rectangular area with rounded corners, outlined in blue, containing 25 horizontal black lines for writing.